

På vej mod fremtiden

Tag historien med

Svendborg
Kommune

nye veje til aktivt liv

Forord

Som opfølgning på formidlingsgruppens tidligere udgivelse "De nye ældre" vil vi endnu en gang forsøge at kigge ud i fremtiden. Denne gang med fokus på medarbejderne på ældreområdet.

Hvad sker der i fremtiden? Hvor mange ældre bliver der? Hvilke krav bliver der til vores personlige og faglige kompetencer, og bliver der overhead brug for os?

Det og meget mere vil vi forsøge at belyse, så vi mere målrettet kan gå fremtiden i møde og i fællesskab bevare og udvikle et dynamisk ældreområde med borgeren i centrum.

I denne udgave skal vi følge Gunhild von Rosens historie fra hun startede i hjemmeplejen i 1981 og frem til i dag. Historien tager derfor afsæt i hjemmeplejen, men udviklingen har på mange måder været det samme på plejecentrene.

Gennem pjecen har vi også forskellige eksempler på tidligere velfærdsteknologiske hjælpemidler i hjemmet. Det er hjælpemidler mange af os i dag tager for givet, men der var stor skepsis, da de første gang blev introduceret for os forbrugere.

Formidlingsgruppen i Nye Veje håber, at denne pjecce vil bidrage til engagement og lyst til en spændende fremtid på ældreområdet i Svendborg kommune.

Afdelingschef Helene B. Andersen, formand for formidlingsgruppen

December 2013

1950'erne

Støvsugeren er et eksempel på et velfærdsteknologisk hjælpemiddel, der er blevet hvermandseje. I 1950'erne blev støvsugeren for alvor almindelig i mange hjem og i dag er det de færreste af os, der kunne forestille os en verden uden en støvsuger

Plejepersonalets og velfærdsteknologiens historie

På de følgende sider tager vi dig med på en rejse gennem plejepersonalets historie i de sidste 30 år. Historien viser, hvor stor en udvikling, der er sket på området.

Vi følger Gunhild von Rosen gennem hendes arbejdsliv og viser samtidig eksempler på, hvornår forskellig velfærdsteknologi er blevet helt almindelig i danske hjem.

Fælles for al velfærdsteknologi, som danskerne har taget til sig som helt naturlige hjælpemidler er, at de har været tidsbesparende og de har afhjulpet fysisk belastning.

1960'erne

I 1960'erne blev vaskemaskinen almindelig i mange danske hjem

1970'erne

Kaffemaskinen og opvaske-maskinen bliver almindelige hjælpemidler i den moderne husholdning

De frigivne ressourcer har danskerne brugt til at udvikle sig i nye retninger, både på arbejdsmarkedet og i hjemmet, men ingen familiemedlemmer er blevet overflødige af den grund.

Velfærdsteknologiske løsninger kan, som så meget andet nyt, virke utrygt. Det kan fx være svært at forestille sig, at der engang var mennesker i Danmark, der var bange for, hvad støvsugeren ville betyde for dem.

1980'erne

Gunhild startede i 1981 som "husmoderafløser", der var betegnelsen for datidens hjemmepleje.

Administrationen for hele Svendborg Kommune var dengang hjemmehørende på Socialforvaltningen på Svinget – hvor opgaven kunne klares af to tilsynsførende.

Da Gunhild kom til jobsamtale, var eneste spørgsmål: "Kan du lave mad?" – og da Gunhild kunne svare bekræftende på dette, blev hun ansat.

I datidens hjemmepleje fik medarbejderne om mandagen en plan for deres besøg hele ugen – og fredag fik de planen for weekenden. Der skete sjældent ændringer i planerne og dengang var det ikke usædvanligt at have 3 timer hos hver borger, så ofte skulle man kun 2 steder på en dag.

Opgaverne var også ganske anderledes dengang. Som hjemmehjælper skulle man sørge for alt – også vask, strykning, pudsning af kobbertøj o.s.v. En gang mødte Gunhild op til at badekar fyldt med suppehøns, der skulle ordnes. Hun gik ufortrødent i gang med opgaven – men netop den dag valgte den tilsynsførende at komme på uanmeldt besøg, og hun satte straks en stopper for forehavendet. Det var dog alligevel over grænsen for det rimelige!!

1980'erne

I 1980'erne stod foodprocessoren øverst på mange husmødres ønskeliste

Beklædning

Der var ingen jobbeklædning. Ville man have en kittel på, så købte man den selv. Gunhild startede således sin karriere iklædt en gammel frisørkittel.

Nøglebytteri

Der fandtes jo ikke nøglebokse hos borgerne dengang så vagtlagene mødtes ude på gader og stræder med et kæmpe nøglebundt, som så blev overdraget fra medarbejder til medarbejder.

Det var også her informationerne blev videregivet mundtligt, for der var ikke lokaler til rådighed for personalet og møder i personalegruppen fandtes slet ikke.

1990'erne

Gunhild har kørt i samme område i alle årene – blot under forskellige sektionsbetegnelser.

Første rigtige vagtlokale lå på Færgevej. Her oplevede Gunhild pludselig at være en del af en gruppe, som selv planlagde sine besøg ved hjælp af en såkaldt T-kort tavle.

T-kort tavlen hjalp med at holde styr på koordinering og planlægning

1990'erne

I 1990'erne rykker mikroovnen for alvor ind i det danske køkken

Pludselig var der også mulighed for at kommunikere på skrift og skrive beskeder til hinanden i den sorte bog, som lå i gruppelokalet.

Grundlæggende oplysninger om borgerne, informationer om pårørende osv. fandtes stadig kun på kontoret og var ikke tilgængelige for den enkelte medarbejder.

Også opgavernes karakter ændrede sig. Der blev lagt større vægt på den personlige pleje – og tanken om medarbejderen som afløser for husmoderen døde ud.

Gunhild oplever, at den første rigtig store forandring var adgangen til hjælpemidler og dermed opmærksomheden på medarbejdernes fysiske arbejdsmiljø.

00'erne

PDA'en bliver et vigtigt arbejdsredskab på ældreområdet

IT vinder for alvor indpas i vores samfund og på alle arbejdspladser. Gunhild var lidt nervøs ved tanken om indførelse af IT på ældreområdet – men hun er med egne ord "kommet helt godt efter det". Hun er glad for sin PDA, som hun fik i 2004 og nyder at kunne se sin rute til næste dag på den. Det giver hende mulighed for mentalt at indstille sig på opgaverne.

Det er også i denne periode, at det elektroniske omsorgssystem KMD Care indføres i Svendborg Kommune og der kommer samtidig øget fokus på dokumentation.

00'erne

Den meget omdiskuterede robotstøvsuger introduceres i mange private hjem

Uddannelser på ældreområdet i perioden

Der har været mange forskellige uddannelser i årenes løb. Nogle er bevaret og nogle er blevet udskiftet af andre uddannelser:

Uddannelser

Husmoderafløser

Hjemmehjælper

Sygehjælper

Plejer

Plejhjemsassistent

Sosu hjælper

Sosu assistent

Hjemmetræner

Sygeplejerske

10'erne

Gunhild synes helt afgjort, at den systematik vi arbejder under i dag er god og hun ønsker sig aldrig tilbage til "de gode gamle dage". Hun ser med fortrøstning på fremtiden, og synes velfærdsteknologien og den rehabiliterende tankegang åbner nye og spændende muligheder.

Hun glæder sig specielt til at høre mere om telemedicin-tanken og hun kan sagtens se det ressource-fornuftige i, at en medarbejder kan klare mange små opgaver sammen med borgeren via en skærm.

Hun mener dog fortsat, at vi skal vægte den individuelle vurdering af borgerne højt – så ingen bliver tabt på gulvet i mangel på nærhed og menneskelig omsorg.

Gunhild von Rosen

Da Gunhild bliver spurgt om: "Hvis du havde en tryllestav og kunne ønske dig tilbage til hvilket som helst tidspunkt i dit arbejdsliv, hvor ville du så ønske at være?" svarer Gunhild prompte: Der er ingen tvivl. Jeg ville vælge at være lige her, hvor jeg er nu!

10'erne

Smartphones og tablets er i mange hjem blevet hverdag. Her kan man hente apps til alverdens tænkelige og utænkelige ting. Man kan fx få inspiration til madlavning, handle varer, få madplaner med indbyggede indkøbslister og mange andre hjælpefunktioner, der er med til at lette det travle hverdagsliv

Hverdagsrehabilitering

Som Gunhilds historie viser, er der sket en stor udvikling på ældreområdet – bare gennem de sidste 30 år.

Samfundet har ændret sig og den måde vi tænker pleje og omsorg har ændret sig. I dag tænker vi frem for alt rehabiliterende!

”Plejepersonalet er gået fra at gøre ting for borgerne til at gøre ting sammen med borgerne og i nogle tilfælde at gøre borgeren selvhjulpnen. I dag består plejepersonalets opgave i høj grad i at motivere borgeren og give borgeren troen på, at borgeren kan gøre mere selv”

Karin Madsen, projekterapeut i Svendborg Kommune

Hverdagseksempel: I en sektion havde personalet problemer med at få en borger til at spise. Der blev prøvet på mange forskellige måder – indtil en medarbejder sagde ”Jamen, jeg har ikke problemer med at få borgeren til at spise. Vi tager et spil Ludo, og så spiser borgeren gladeligt imens!” Vi har alle erfaringer med lignende historier – Vi tænker ofte ikke på dem som kreative og innovative ideer – for det ligger som en helt naturlig del af vores arbejde. Men det er netop disse skæve ideer og anderledes tænkning, der gør, at vi sammen er med til at øge livskvaliteten for vores ældre borgere.

I dag arbejder vi ud fra, hvad der er meningsfuldt for borgerne og har fokus på borgernes potentiale og ressourcer.

Helle Jensen, rehabiliteringsterapeut i Svendborg Kommune

Faglige og sociale kompetencer

I takt med at arbejdsopgaverne har ændret sig er de faglige krav til plejepersonalet også øget.

Vi er gået fra at skulle udføre en given specificeret opgave til i dag også at have pligt til at undre os, hvis noget fungerer uhensigtsmæssigt, motivere borgerne og foretage helhedsvurderinger af borgeren. Det stiller krav om, at vi er fleksible, når vi mange gange i løbet af dagen skal omstille os fra én arbejdsopgave til den næste.

En af vores vigtigste opgaver er at motivere borgeren. Derfor bliver der i dag også stillet langt højere krav til vores pædagogiske kunnen. Det er ofte nødvendigt at tænke kreativt – og det er ofte ude hos borgeren, at vi får ideer til at løse den enkelte borgers situation.

Kommunikation

Ekspert i personlighed

Vi ved, hvor vigtigt det er, at kommunikationen mellem borger og personale fungerer – og det er mindst lige så vigtigt at kommunikationen mellem pårørende og personale fungerer. Vi er vant til at komme ind i nye hjem eller til nye beboere på et plejecenter og lynhurtigt vurdere, hvilken type person vi står overfor. Vi er vant til at tale med mennesker fra alle samfundsklasser og vi ved både, hvordan vi skal tale med direktøren og kassedamen.

Man kan sige, at vi gennem vores erfaring bliver "ekspert" i personligheder.

Plejepersonalet støtter igennem en rehabiliterende tankegang borgerne i, at de kan bevare deres hverdag, at de kan bestemme over eget liv og have frihed til at være den, de er.

Linda Riber, projekterapeut i Svendborg Kommune

Dagens plejepersonale har i højere grad fokus på hele situationen omkring borgeren end på opgaverne på fx kørelisterne. Plejepersonalet arbejder med at observere, italesætte disse observationer og sætte dem i spil.

Birthe Lysemose, rehabiliteringsterapeut i Svendborg Kommune

Hvorfor er sengen ikke redt??

I dag er vi gået væk fra tankegangen om, at "der er ingen, der skal sætte en finger på mit arbejde". For det kan godt være, at vi den ene dag prioriterer at tage en længere snak med en borger for fx at motivere borgeren til en daglig gåtur. Det kan give en øget livskvalitet for borgeren og måske endda hjælpe til at borgeren bliver mere selvhjulpnen. Så kan det godt være, at vi ikke når at rede sengen den dag, men det er den slags prioriteringer, vi må træffe i løbet af vores arbejdsdag. I dag ved vi, at vores tid er givet bedre ud ved at hjælpe borgeren op og i gang. Vi skal hvile i vores faglighed frem for at bekymre os om, hvad kollegaerne og pårørende måtte tænke, for vi ved, at vi kan argumentere for det valg, vi har truffet.

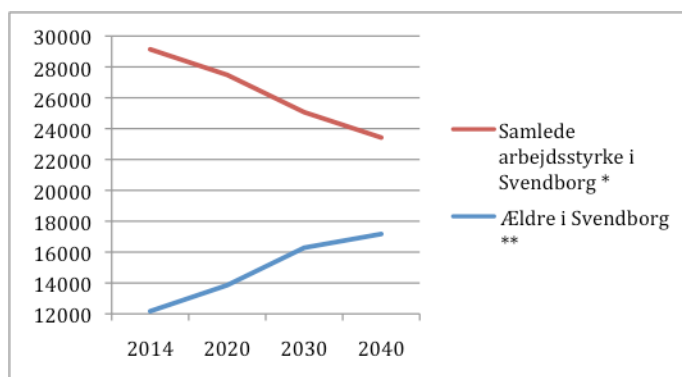
Der arbejdes med borgeren i centrum ud fra en helheds-vurdering. Plejepersonalet skal ikke vide alt, men vide hvor man kan finde andre faggrupper og indgå i det tværfaglige samarbejde til gavn for borgerne.

Pernille Svendsen, projektterapeut i Svendborg Kommune

Der er stadig brug for plejepersonale

Det er selvfølgelig svært at spå om fremtiden, og derfor kan det være godt en gang imellem at se på de tørre tal. Som grafen herunder viser, går vi over de næste 30 år en udvikling i møde, hvor vi bliver mange flere ældre og samtidig bliver vi færre personer i den samlede arbejdsstyrke i Svendborg.

Graf: Udviklingen af antallet af ældre og arbejdende i Svendborg

Kilde: Danmarks Statistik 2013

* Personer mellem 25 og 65 år

** Ældre over 65 år

Vi bliver altså færre arbejdende til at pleje flere borgere. Derfor skal vi ikke være så bange for, om vi mister vores arbejde til fx ny teknologi. Vi skal derimod se teknologien som en mulighed for at kunne udføre vores arbejde på en måde, der gavner borgeren og sikrer et arbejdsliv, hvor vi får redskaber til at støtte borgeren til den bedst tænkelige livskvalitet.

Vi er nødt til at tænke og arbejde anderledes for kunne sikre god pleje til de borgere, der har brug for det.

Vi tør forandring!

Vi bliver konstant stillet overfor nye tiltag, projekter og ændrede arbejdsrutiner. At sige, at vi skal være omstillingsparate, er - mildt sagt!
Vi skal turde at være nysgerrige, stille spørgsmål og have modet til at gøre tingene anderledes.

Vi skal turde forandring. Vi skal selvfølgelig stadig være kritiske, men vi skal frem for alt bevare vores åbenhed overfor nye ideer og måder at gøre arbejdet på.

Vi står også overfor en hverdag, hvor velfærdsteknologiske løsninger ikke bare er et spørgsmål om tid, men allerede er en del af vores dagligdag. Med et åbent sind og kritisk sans skal vi være med til at danne det faglige og etiske grundlag, der sikrer den bedste ældreomsorg for borgerne. Det er os, der kender borgernes dagligdag og derfor også os, der kan hjælpe, motivere og realisere de løsninger, der virker!

Vi har stadig fokus på det vigtigste

Og det må vi aldrig glemme!

I denne hverdag, der stiller store krav til vores omstillingssparathed og fleksibilitet, er det vigtigste stadig vores kerneopgave: Vi giver nærvær, omsorg, pleje og tryghed!
Vi har valgt dette job, fordi vi har hjerte og vilje til at bidrage til et godt liv for borgere på vores område

Udarbejdet af formidlingsgruppen i Nye veje til aktivt liv:

Helene B. Andersen, afdelingschef i Hjemmepleje Øst

Lone Ebdrup, sektionsleder for Kogtved

Ida Fredholm, visitator

Mariane Høeg Broholm, sygeplejerske på Frøavlén

Jane Schleimann, sektionsleder for Tåsinge Plejecenter

Maria Haladyn, social og sundhedsassistent på Aldersro Plejecenter

Maria R. Bernhard, AC-fuldmægtig i sekretariatet social og sundhed

Tak

Vi vil gerne takke Gunhild von Rosen,

Plejepersonalet i sektion Ørbæk, der stillede op til billeder og

Projekt- og rehabiliteringsterapeuterne i kommunen

Svendborg
Kommune